

ARACI
KURUMLARIN
FİNANSAL
VERİLERİ

Aracı Kurumların Finansal Verileri

Bu bölümde aracı kurumların Birliğimize sağladığı veriler sunulmaktadır. Birliğimiz, aracı kurumların kamuya açıkladıkları finansal tabloların yanı sıra, bu tablolara ilişkin daha detaylı verileri de derlemektedir. Birliğimiz tarafından hazırlanan ve 2010 yılında yayınlanan Aracı Kurum Finansal Tablo Hazırlama Rehberi doğrultusunda düzenlenen dipnotlar ile özet finansal tablolar arasında ufak farklılıklar mevcuttur. Detay veriler uygulama birliği açısından daha sağlıklı bulunduğundan, raporda çeşitli tablolarda bu verilere yer verilmiştir. 2011 yılı için 93, 2012 yılı için ise 97 aracı kurumun finansal verileri ele alınmıştır.

Bilanço Analizi

2008 yılında 4 milyar TL civarında olan aracı kurumların toplam varlıkları, 2012 yılı sonunda 11,4 milyar TL olmuştur. Likit mali yapısını koruyan sektörde, dönen varlıkların toplam varlıklar içindeki payı son beş yıl içinde fazla değişmemiş, %90 civarında kalmıştır. Diğer taraftan, aynı dönemde özkaynaklar 2 milyar TL'den 3 milyar TL'ye yükselmiştir.

2012 yılı içerisindeki gelişmelere bakıldığında, dönen varlıklardaki artışın etkisiyle bir önceki seneye göre toplam varlıkların %41 oranında yükseldiği görülmektedir. Aynı yıl özkaynaklar ise %10 artmıştır.

2008-2012 yılları
arasında aracı
kurum sektörünün
toplam varlıkları üç
kata yakın artarak
11,4 milyar TL
olmuştur.

Varlıklar

Dönen Varlıklar

Sektör bilançosunun yarısından fazlasını (%55) aracı kurumların mevduat, ters repo ve para piyasası işlemleri ile müşteri varlıklarını içeren nakit ve nakit benzeri varlıklar oluşturmaktadır. Bu kalem bilançodaki payını yıllar içinde artırırken, toplam büyüklüğü 2012 yılında bir önceki yıla göre %42 artmıştır. 2012'de nakit ve nakit benzerlerinin %97'sini vadeli mevduatlar oluşturmaktadır. Vadeli mevduatların üçte ikisi iki aracı kuruma aittir.

Aracı kurumların yatırım amacıyla ellerinde tuttıkları varlıkları gösteren kısa vadeli finansal yatırımlar, 2012 yılında bilançonun %8'ini oluşturmaktadır. 946 milyon TL olan kısa vadeli finansal yatırımların yarısı kamu kesimi tahvil ve bonolarında değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, özel sektör tahvil/bono piyasasında son yıllardaki canlanma ile aracı kurumların kısa

vadeli finansal yatırımlarının dörtte birini bu araçların oluşturduğu görülmektedir.

Finansal yatırımlar ile nakit ve nakit benzeri varlıklar beraber değerlendirildiğinde, aracı kurum sektörünün portföy dağılımına dair bir inceleme yapmak mümkündür. Buna göre sektörün toplam portföyü bir yıl içinde %42 artarak 7 milyar TL'ye çıkmıştır. 6 milyar TL'yi aşan repo ve mevduat, önceki yıllarda olduğu gibi 2012'de de toplam portföyün en büyük kısmını oluşturmaktadır. Sektör, portföyünün %10'unu sabit getirili menkul kıymetlere yatırmıştır.

Aracı Kurumların Portföy Dağılımı (Mn. TL)				2011	2012
Yatırım Araçları	2011	2012	Değişim	Dağılım	Dağılım
Repo ve Mevduat	4,275	6,101	42.7%	85.9%	86.3%
Kamu SGMK	370	465	25.8%	7.4%	6.6%
Özel SGMK	112	218	94.5%	2.3%	3.1%
Hisse Senedi	129	213	64.3%	2.6%	3.0%
Diğer	91	75	-17.6%	1.8%	1.1%
Toplam	4,977	7,071	42.1%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı kurumların yatırım amacıyla elinde bulundurduğu hisse senetleri, endeksteki gelişime paralel olarak 213 milyon TL'ye çıksa da, bu araçların toplam portföylerindeki payı sadece %3'tür. 2012 sonu itibarıyla aracı kurumlar Borsa İstanbul'daki hisse senetlerinin halka açık kısmının %0,13'üne (binde 13) sahiptir.

Aracı kurumların kendi portföyüne yaptığı işlem hacmi, dönem boyunca elde tutulan ortalama hisse senedi portföy büyüklüğüne oranlandığında, kurumların hisse senetlerini ortalama ne kadar süre elde tuttuğu hesaplanabilmektedir. Aracı kurumların 2012 yılı içerisindeki hisse senedi portföy değeri ortalaması, elde tutulan ortalama portföy değeri olarak kabul edildiğinde, ortalama portföyleri 163 milyon TL olarak bulunmaktadır. Kurumlar 2012 yılında kendi portföyleri için 62 milyar TL'lik işlem yapmıştır. Bu durumda aracı kurumların yıl içerisinde kendi portföylerinin 378 katı kadar işlem yaptıkları hesaplanmaktadır. Portföy için yapılan işlemin hem alım hem de satım tarafı olduğu göz önünde bulundurulursa, 2012 yılı içerisinde hisse senedi portföylerinin 189 (=378/2) defa değiştiği hesaplanmaktadır. Başka bir deyişle, 2012'de aracı kurumlar hisse senedi portföylerini ortalama olarak 1,9 (=365/189) gün ellerinde tutmuştur. Bu süre 2009 yılında 1 gün civarındaydı. Son yıllarda kurumlar hisse senedi portföylerini daha az sıklıkla değiştirmiştir. Bununla birlikte, raporun "Yatırımcılar" kısmında da belirtildiği üzere yerli bireysel, tüzel ve kurumsal yatırımcıların toplamı için bu süre 46 güne çıkmaktadır.

Aracı kurumların
kısa vadeli portföyü
bir yıl içinde %42
artarak 7 milyar
TL'ye çıkmıştır.

Bilanço yapısına tekrar dönülecek olursa, aracı kurumların toplam varlıklarının %26'sını kısa vadeli ticari alacakların oluşturduğu görülmektedir. 2012 sonu itibariyle 3 milyar TL olan bu hesapta, 1'er milyar TL ile takas alacaklarını kapsayan müşterilerden alacaklar ile kredili müşterilerden alacaklar ön plana çıkmaktadır. Bir diğer önemli kalem olan takas ve saklama merkezinden alacaklar ise 2011 sonuna kıyasla %40 artarak 614 milyon TL'ye yükselmiştir.

Aracı Kurum Sektörünün Bilançosu							
Mn. TL						2012/2011	2012
Varlıklar	2008	2009	2010	2011	2012	Değişim	Dağılım
I. DÖNEN VARLIKLAR	3,688.6	5,286.7	6,710.5	7,305.9	10,345.6	41.6%	91.0%
Nakit ve Nakit Benzerleri	2,019.2	2,876.5	4,070.9	4,416.8	6,260.3	41.7%	55.1%
Finansal Yatırımlar (KV)	800.3	684.8	663.1	683.2	946.1	38.5%	8.3%
Ticari Alacaklar (KV)	769.1	1,591.2	1,879.3	2,095.6	2,963.5	41.4%	26.1%
Ana Faal. Dış. Fin. Faal. Al. (KV)	37.3	44.4	0.0	0.0	0.0	A.D.	0.0%
Diğer Alacaklar (KV)	19.5	56.1	69.9	78.6	117.7	49.7%	1.0%
Diğer Dönen Varlıklar	41.3	33.6	27.4	31.7	58.1	83.1%	0.5%
Sat. Ama. Elde Tut. Duran Var.	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	A.D.	0.0%
II. DURAN VARLIKLAR	474.1	685.2	763.7	743.5	1,021.4	37.4%	9.0%
Ticari Alacaklar (UV)	0.2	0.5	0.3	0.3	1.3	328.4%	0.0%
Ana Faal. Dış. Fin. Faal. Al. (UV)	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	A.D.	0.0%
Diğer Alacaklar (UV)	17.6	10.0	14.0	15.8	25.3	60.0%	0.2%
Finansal Yatırımlar (UV)	197.0	447.9	559.4	510.0	715.9	40.4%	6.3%
Özkaynak Yön. Değ. Yat.	85.7	63.7	26.6	58.8	70.9	20.6%	0.6%
Yat. Amaçlı Gayrimenkuller	6.6	5.0	8.7	7.3	4.6	-36.5%	0.0%
Maddi Duran Varlıklar	128.1	126.4	121.7	115.1	139.0	20.8%	1.2%
Maddi Olmayan Duran Var.	13.8	9.8	10.7	12.0	23.0	91.6%	0.2%
Şerefiye	3.9	1.2	1.2	0.0	0.0	A.D.	0.0%
Ertelenmiş Vergi Varlığı	20.0	20.4	20.7	23.6	28.5	20.5%	0.3%
Diğer Duran Varlıklar	1.1	0.4	0.4	0.5	12.8	2244.8%	0.1%
TOPLAM VARLIKLAR	4,162.8	5,971.9	7,474.2	8,049.4	11,366.9	41.2%	100.0%

Not: 2008 yılında bazı aracı kurumların konsolide verileri dahil edilmiştir.

Kaynak: TSPAKB

2012'de duran varlıklar, 1 milyar TL ile sektör bilançosunun %9'unu oluşturmaktadır.

Duran Varlıklar

2011 yılına kıyasla %37 artarak 1 milyar TL'ye çıkan duran varlıkların bilançodaki payı, bir önceki yıla göre değişmeyerek %9'da kalmıştır.

Duran varlıkların en önemli kalemini uzun vadeli finansal yatırımlar oluşturmaktadır. Bilançonun %6'sını oluşturan bu kalem, 2012'de bir önceki yıla göre 200 milyon TL artarak 716 milyon TL'ye ulaşmıştır. Artışta bir aracı kurumun elindeki hisse senetlerinin değer artışı etkili olmuştur.

Bir sonraki tabloda aracı kurumların detaylı bilançolarında uzun vadeli finansal yatırımları sınıflandırılmaktadır. Buna göre, uzun vadeli finansal yatırımların üçte ikisini hisse senetleri oluşturmaktadır. Bu tutarın ağırlıklı kısmı iştirak hisselerini içermektedir.

Bununla birlikte, bazı aracı kurumlar Takasbank gibi iştirakleri ile konsolidasyon kapsamındaki iştiraklerini "diğer finansal yatırımlar" başlığı altında takip etmektedir. 2012 sonu itibariyle bu kalem uzun vadeli finansal yatırımların %29'u kadardır. Bir diğer ifadeyle, sektörün uzun vadeli finansal yatırımlarının neredeyse tamamı iştirak hisse senetlerindedir.

Önemli bir bölümü Borsa İstanbul veya Takasbank'ta teminat olarak bulundurulmuş kamu kesimi sabit getirili menkul kıymet portföyü, özellikle bir aracı kurumun yeni uzun vadeli DİBS alımı ile 2012 sonu itibariyle 37 milyon TL olmuştur. Bu araçların toplam portföy içindeki payı ise bir önceki yıla göre 2 puan artarak %5'e çıkmıştır.

Aracı Kurumların Uzun Vadeli Finansal Yatırımları (Mn. TL)					
Yatırım Araçları				2011	2012
	2011	2012	Değişim	Dağılım	Dağılım
Hisse Senetleri*	301	467	55.4%	58.9%	65.3%
Kamu SGMK	13	37	177.8%	2.6%	5.2%
Özel SGMK	1	1	-12.4%	0.3%	0.2%
Diğer*	195	210	8.0%	38.2%	29.4%
Toplam	510	716	40.3%	100.0%	100.0%

*: Bazı aracı kurum iştirakleri bu kalemde takip edilmektedir.
Kaynak: TSPAKB

Yükümlülükler

Son beş yıl göz önüne alındığında kısa vadeli yükümlülüklerin bilanço içindeki payı %48'den %72'ye çıkarken, özkaynakların payı %52'den %27'ye kadar inmiştir. Uzun vadeli yükümlülüklerin payı ise %1'de kalmıştır.

Kısa Vadeli Yükümlülükler

2012 yılında kısa vadeli yükümlülükler %57 artarak 8,2 milyar TL olmuştur. Artışa en önemli katkıyı sağlayan finansal borçlar 5,4 milyar TL'ye yükselmiş, toplam yükümlülüklerin yarısını oluşturmuştur. Finansal borçlar ağırlıklı olarak Takasbank Para Piyasasına (TPP) borçlardan oluşmaktadır. 4,7 milyar TL olan bu borçların 3,6 milyar TL'si iki aracı kuruma aittir. Bu kurumların finansal tablolarına detaylı bakıldığında, para piyasasından borçlanıp bu tutarı mevduat, menkul kıymetler, türev ve kaldıraçlı işlemler gibi çeşitli yatırım araçlarında değerlendirdikleri görülmektedir. Finansal borçların altındaki bir diğer önemli kalem olan banka kredileri de 100 milyon TL'ye yaklaşmıştır. Bu kalemin de dörtte üçü iki aracı kuruma aittir.

Kısa vadeli yükümlülüklerin bir diğer önemli kalemi olan ticari borçlar 2011'e göre %44 artarak 2,5 milyar TL olmuştur. Ticari borçların 1,8 milyar TL'si müşterilere olan borçlar, 375 milyon TL'si de Takasbank'a olan borçlardır. Söz konusu hesaplar, genel olarak kurumların müşteri hesaplarından alıp Takasbank'a aktaracağı, ya da Takasbank'tan alıp müşteri hesaplarına aktaracağı tutarları ifade etmektedir. Bu kalemler bilançonun

Aracı kurumların
kısa vadeli
yükümlülükleri %57
artarak 8,2 milyar
TL'ye yükselmiştir.

aktif tarafında yer alan Takasbank ve müşterilerden alacaklar kalemleriyle paralel olarak çalışmaktadır.

Uzun Vadeli Yükümlülükler

2012 sonu itibariyle uzun vadeli yükümlülükler bir önceki yıla göre %69 artarak 90 milyon TL olmuştur. Bu yükümlülüklerin en büyük kalemi, yıllar itibariyle artan, çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklardır. Kıdem tazminatı karşılıklarını içeren bu kalem 2012'de 38 milyon TL olmuştur.

Aracı Kurum Sektörünün Bilançosu						2012/2011	2012
Mn. TL	2008	2009	2010	2011	2012	Değişim	Dağılım
Kaynaklar							
I. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	1,979.7	3,771.9	5,006.1	5,227.4	8,218.6	57.2%	72.3%
Finansal Borçlar (KV)	1,182.6	1,968.6	3,167.1	3,251.3	5,399.8	66.1%	47.5%
Diğer Finansal Yük. (KV)	4.4	11.3	7.4	61.1	89.1	45.9%	0.8%
Ticari Borçlar (KV)	626.3	1,631.1	1,684.6	1,759.0	2,534.4	44.1%	22.3%
Diğer Borçlar (KV)	45.5	45.9	36.3	46.4	69.3	49.5%	0.6%
Ana Faal. Dış. Fin. Faal. Borç. (KV)	11.5	25.2	0.0	0.0	0.0	0.0%	0.0%
Devlet Teşvik ve Yardımları (KV)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	A.D.	0.0%
Dönem Kârı Vergi Yük.	15.1	14.4	17.1	0.0	0.0	A.D.	0.0%
Borç Karşılıkları (KV)	50.3	43.6	17.3	12.7	10.3	-18.2%	0.1%
Çalışanlara Sağ. Fay. İliş. Karş. (KV)	-	0.0	56.2	13.8	28.1	103.9%	0.2%
Diğer Yükümlülükler (KV)	39.1	31.9	20.2	50.2	63.6	26.7%	0.6%
Sat. Ama. Elde Tut. Duran Var. İliş. Yük.	4.9	0.0	0.0	33.0	23.9	-27.6%	0.2%
II. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	33.3	47.4	42.5	53.1	89.5	68.6%	0.8%
Finansal Borçlar (UV)	5.1	3.9	3.6	3.7	17.8	380.1%	0.2%
Diğer Finansal Yükümlülükler (UV)	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-53.0%	0.0%
Ticari Borçlar (UV)	0.1	3.8	0.0	0.0	0.0	0.8%	0.0%
Diğer Borçlar (UV)	0.3	0.4	0.2	0.4	3.0	574.1%	0.0%
Ana Faal. Dış. Fin. Faal. Borç. (UV)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	A.D.	0.0%
Devlet Teşvik ve Yardımları (UV)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	A.D.	0.0%
Borç Karşılıkları (UV)	0.8	0.0	0.0	0.0	8.8	A.D.	0.1%
Çalışanlara Sağ. Fay. İliş. Karş. (UV)	19.9	28.4	28.6	35.6	37.9	6.4%	0.3%
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	7.0	10.7	9.7	8.2	21.2	157.3%	0.2%
Diğer Yükümlülükler (UV)	0.0	0.2	0.3	5.0	0.7	-85.1%	0.0%
III. ÖZKAYNAKLAR	2,149.7	2,152.6	2,425.6	2,769.0	3,058.9	10.5%	26.9%
Ana Ortaklığa İlişkin Özkaynaklar	1,969.9	2,152.6	2,425.6	2,769.0	3,058.9	10.5%	26.9%
Ödenmiş Sermaye	1,019.5	1,030.0	1,222.2	1,440.6	1,626.9	12.9%	14.3%
Sermaye Düzeltmesi Farkları	349.9	318.5	314.7	297.8	292.3	-1.9%	2.6%
Karşılıklı İştirak Ser. Düzelt. (-)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	A.D.	0.0%
Hisse Senetleri İhraç Primleri	40.7	40.7	0.0	6.2	8.2	31.6%	0.1%
Değer Artış Fonları	31.3	119.9	158.6	151.7	295.5	94.8%	2.6%
Ortak Kontrol Alt. İşl. Bir. Etkisi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	A.D.	0.0%
Yabancı Para Çevrim Farkları	-0.3	0.0	-0.2	-0.1	-0.1	1.0%	0.0%
Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yed.	148.7	135.5	155.9	195.3	274.0	40.3%	2.4%
Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	199.4	191.2	207.5	263.7	287.3	8.9%	2.5%
Net Dönem Kârı/Zararı	180.7	316.9	366.8	413.7	274.8	-33.6%	2.4%
Azınlık Payları*	179.8	-	-	-	-	A.D.	0.0%
TOPLAM KAYNAKLAR	4,162.8	5,971.9	7,474.2	8,049.4	11,366.9	41.2%	100.0%

*2008 yılında bazı aracı kurumların konsolide verileri dahil edilmiştir.

Kaynak: TSPAKB

2011'de 4 milyon TL olan uzun vadeli finansal borçlar 2012'de 18 milyon TL'ye ulaşmıştır. Artışta bir aracı kurumun 2012'de yaptığı uzun vadeli finansal kiralama işlemi etkili olmuştur.

Özkaynaklar

2008 yılında toplam yükümlülükler içinde %52 olan özkaynakların payı, para piyasasına olan borçlardaki artışla beraber azalmış ve 2012 sonunda %27'ye kadar inmiştir. Bir önceki yıla kıyasla %11 artış gösteren özkaynaklar, 2012 sonunda 3 milyar TL seviyesindedir.

2012 sonunda, 1,6 milyar TL ile ödenmiş sermaye, özkaynakların yarısını oluşturmuştur. Ödenmiş sermayeden kaynaklanan enflasyon düzeltmesi farkları ise aynı dönem sonunda 292 milyon TL'dir.

2011 yılının ilk çeyreğinde bedelli sermaye artırımını yapan Euro Yatırım Menkul Değerler A.Ş., 2011 yılının ilk yarısında halka arz edilen Global Menkul Değerler A.Ş. ve 2012 yılının ilk çeyreğinde halka arz edilen Osmanlı Menkul Değerler A.Ş.'nin toplamda 8,2 milyon TL hisse senedi ihraç primi bulunmaktadır.

Değer artış fonları, doğrudan gelir tablosuyla ilişkilendirilemeyip özkaynağa aktarılan tutarları ifade etmektedir. Bu tutar 2012 sonu itibarıyla iki kat artarak 296 milyon TL'ye çıkmıştır. Bu tutarın %60'ı bir aracı kuruma, %25'i de bir diğer aracı kuruma ait olup, söz konusu tutarlar kurumların iştiraklerinin değerlendirilmesinden kaynaklanan tutarları yansıtmaktadır.

Yaşanan küresel finansal krizin etkisiyle, sektörün net dönem kârı 2008 yılında 181 milyon TL'ye inmiş, devam eden yıllarda toparlamaya başlamış, 2011 yılında 414 milyon TL'ye yükselmiştir. Ancak, ileride de değinileceği üzere, 2012'de sektör kârı %34 düşerek 275 milyon TL'ye gerilemiştir.

Tabloda yer alan azınlık payları, konsolide edilen şirketlerin kuruma ait olmayan özkaynaklarını ifade etmektedir. 2008 yılında bazı aracı kurumların konsolide finansal verileri bulunduğundan bu kaleme yer verilmiştir. 2009 yılından itibaren sunulan finansal tablolar "solo" verileri içerdiği için bu kalemde bir tutar yer almamaktadır.

Sonuç

Aracı kurumlar 2012 yılında toplam varlıklarını bir önceki yıla göre %41 artırarak 11 milyar TL'ye çıkarmıştır. 2008 yılında toplam varlıklar 4 milyar TL'ydі. Sektör bilançosunun yarısından fazlası (%55) aracı kurumların kendi hesaplarına yaptıkları mevduat, ters repo ve para piyasasını içeren nakit ve nakit benzeri varlıklardan oluşmaktadır. Son yıllarda bu kalemdeki hızlı artış, toplam varlıklarındaki artışta etkili olmuştur. Yükümlülükler tarafında ise büyük bir kısmı para piyasasına

Aracı kurumların para piyasasından borçlanarak elde ettikleri kaynağı, çeşitli yatırım araçlarında değerlendirdikleri görülmektedir.

borçları ifade eden kısa vadeli finansal borçlar yıllar içinde bilançodaki payını artırmıştır. Detaylı finansal tablolar, kurumların para piyasasından borçlanarak bu tutarın mevduat, menkul kıymetler, türev ve kaldıraçlı işlemler gibi çeşitli yatırım araçlarında değerlendirdiklerini göstermektedir. Yıllar içinde kısa vadeli yükümlülüklerdeki artışla bilançodaki payı %27'ye inen özkaynaklar 2012 sonu itibarıyla 3 milyar TL olup, bu tutarın yaklaşık yarısını ödenmiş sermaye oluşturmuştur.

Aracı kurumların
2012 yılındaki
toplam gelirleri %3
düşerek 1,1 milyar
TL olmuştur.

Gelir Tablosu Analizi

Sektörün toplam gelirlerine beş yıllık perspektifle bakıldığında krizin etkisiyle 2008 yılında 861 milyon TL olan toplam gelirlerin, devam eden yıllarda piyasalardaki iyileşmeyle toparlandığı görülmektedir. 2012 yılında ise büyüme durmuş, aracı kurumların toplam gelirleri bir önceki yıla göre %3 gerileyerek 1,1 milyar TL olmuştur.

Aracı Kurum Sektörünün Gelir Tablosu						2012/ 2011	2012
Mn. TL	2008	2009	2010	2011	2012	Değişim	Dağılım
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER							
Satış Gelirleri (net)	123,277.5	98,719.5	152,543.1	142,988.6	136,398.2	-4.6%	A.D.
Satışların Maliyeti (-)	-122,646.1	-98,060.2	-151,575.8	-141,984.7	-135,483.5	-4.6%	A.D.
Ticari Faal. Brüt Kar/Zarar	631.3	659.3	967.3	1,003.9	914.7	-8.9%	81.2%
Faiz, Ücret, Prim, Kom. ve Diğ. Gel.	243.1	237.5	128.3	155.9	224.6	44.0%	19.9%
Faiz, Ücret, Prim, Komi. ve Diğ. Gid.	-13.0	-20.6	-0.1	0.0	-12.4	34768.4%	-1.1%
Ana Faal. Dış. Fin. Faal. Brüt K/Z	230.1	216.9	128.2	155.9	212.1	36.1%	18.8%
BRÜT KAR/ZARAR	861.4	876.3	1,095.5	1,159.8	1,126.8	-2.8%	100.0%
Pazarlama, Satış ve Dağ. Gid.	-86.0	-81.0	-100.1	-102.7	-107.3	4.5%	-9.5%
Genel Yönetim Giderleri (-)	-737.9	-656.9	-747.1	-842.3	-931.0	10.5%	-82.6%
Araştırma ve Geliştirme Gid.	-0.4	-0.2	-0.4	-0.6	-0.6	-2.2%	-0.1%
Diğer Faaliyet Gelirleri	72.7	68.0	29.7	103.9	48.3	-53.5%	4.3%
Diğer Faaliyet Giderleri	-37.0	-18.4	-15.1	-14.0	-22.5	60.4%	-2.0%
FAALİYET KARI/ZARARI	72.7	187.8	262.5	304.1	113.8	-62.6%	10.1%
İştirak Kar/Zararlarından Paylar	-0.2	7.0	2.4	0.4	12.9	3293.6%	1.1%
Esas Faaliyet Dışı Finansal Gelirler	260.3	260.0	326.1	449.5	522.8	16.3%	46.4%
Esas Faaliyet Dışı Finansal Giderler	-90.4	-72.9	-145.8	-262.4	-316.6	20.7%	-28.1%
SÜR. FAAL. VERGİ ÖNCESİ K/Z	242.3	382.0	445.2	491.5	333.0	-32.3%	29.5%
Sür. Faal. Vergi Gelir/Gideri	-64.5	-65.6	-78.4	-79.6	-58.6	-26.3%	-5.2%
Dönem Vergi Gelir/Gideri	-68.3	-67.0	-82.5	-83.9	-62.9	-25.0%	-5.6%
Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	3.8	1.3	4.2	4.3	4.3	-1.0%	0.4%
SÜR. FAAL. DÖNEM K/Z	177.8	316.3	366.8	412.0	274.3	-33.4%	24.3%
DURDURULAN FAALİYETLER							
Dur. Faal. Vergi Sonrası Dönem K/Z	-0.8	0.6	0.0	1.7	0.4	-76.1%	0.0%
DÖNEM KARI/ZARARI	177.0	316.9	366.8	413.7	274.8	-33.6%	24.4%
Azınlık Payları*	-3.6	-	-	-	-	-	-
Ana Ortaklık Payları	180.7	316.9	366.8	413.7	274.8	-25.1%	24.4%

*2008 yılında bazı aracı kurumların konsolide verileri dahil edilmiştir.

Kaynak: TSPAKB

Daha önce belirtildiği gibi, Birliğimiz aracı kurumların özet mali tablolarının yanı sıra detaylı verilerini de derlemektedir. Dipnotlar esas alınarak oluşturulan tablolar, uygulama birliği sağlaması açısından aracı kurumların verilerini daha sağlıklı bir biçimde göstermektedir. Bu nedenle ilerleyen sayfalarda yer

alan tablolarındaki gelir ve gider dağılımı analizleri, dipnotlardan derlenen rakamlar dikkate alınarak yapılmıştır.

Değişik uygulamalar dolayısıyla, gelir tablosu ve dipnotlar arasında ufak farklar bulunmaktadır. Örneğin, özet gelir tablosunda toplam gelirler (brüt kâr) 1.128,4 milyon TL iken, dipnotlar esas alınarak oluşturulan "Gelir Dağılımı" başlıklı tabloda bu tutar 1.129,8 milyon TL'dir.

Diğer taraftan, konsolide finansal tablo hazırlayan aracı kurumların sermaye piyasası dışında finans sektöründe faaliyet gösteren (faktoring, sigorta şirketi gibi) iştiraklerinin faiz, ücret, prim ve komisyon gibi gelirleri/giderleri "Ana Faaliyet Konusu Dışındaki Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kâr/Zarar" kaleminde takip edilmelidir. Ancak bazı kurumların, farklı yorumlamalar sebebiyle, gelir tablosunda bazı hizmet gelirlerini bu kalem altında takip ettiği görülmüştür. 2012 itibariyle özet gelir tablosunda 212 milyon TL olan bu gelirler, detay tablolarda "hizmet gelirleri" ile "esas faaliyetlerden diğer gelirler" altında gösterilmiştir.

Gelir Dağılımı

Bu bölümde aracı kurum finansal tablo dipnotları esas alınarak sektörün gelir dağılımı incelenmektedir. Aracı kurumların en önemli gelir kaynağı daha önceki yıllarda olduğu gibi komisyon gelirleridir. Bununla birlikte, 2008 yılında toplam gelirlerin üçte ikisini oluşturan bu gelirlerin toplam içindeki payı 2012 yılında kurum portföyü kazancındaki artışın etkisiyle %50'ye inmiştir.

Gelir Dağılımı (Bin TL)				2011	2012
	2011	2012	Değişim	Dağılım	Dağılım
Komisyon Gelirleri	701,874	563,637	-19.7%	60.5%	50.0%
Hizmet Gelirleri	239,596	218,698	-8.7%	20.6%	19.4%
Kurum Portföyü K/Z	52,650	252,413	379.4%	4.5%	22.4%
Diğer Gelirler	166,586	93,578	-43.8%	14.4%	8.3%
Toplam	1,160,706	1,128,327	-2.8%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

2012 yılında kurum portföyüne yapılan işlemlerden elde edilen gelirler 5 kata yakın artarak 252 milyon TL'ye çıkmıştır. Artışta, kaldıraçlı ve türev işlemlerinden elde edilen kâr önemli olmuştur. Böylece bu kalem daha önceki yıllarda toplam gelirlerin %4-5'ini oluştururken, 2012'deki payı %22'ye çıkmıştır.

Aynı dönemde 219 milyon TL olan hizmet gelirleri, toplam gelirler içindeki beşte birlik payını korumuştur. Diğer gelirler ise yarı yarıya azalarak 94 milyon TL'ye inmiştir.

Hisse senedi ve vadeli işlem aracılık komisyonları, işlem hacimlerinden daha fazla daralmıştır.

Komisyon Gelirleri

Aracı kurumların hisse senedi, vadeli işlem sözleşmeleri ve SGMK gibi yatırım araçlarının alım-satımına aracılık ederken elde ettikleri komisyonlardan, müşterilere ve acentelere ödenen komisyon iadelerinin düşülmesiyle net komisyon gelirleri hesaplanmaktadır. Bu gelirler bir önceki yıl sonuna göre işlem hacimlerindeki gerilemeyle %20 azalarak 564 milyon TL'ye inmiştir.

2012'de hisse senedi işlem hacmi bir önceki seneye göre %10 azalırken, bu işlemlerden elde edilen gelirler %22 gerilemiş ve 444 milyon TL'ye inmiştir.

Bu durum sektörün hisse senedi komisyon oranlarındaki azalışa işaret etmektedir. Nitekim, hisse senedi komisyon gelirlerini aracı kurumların müşterileri için yaptıkları hisse senedi işlem hacmine bölerek, sektörde geçerli olan ortalama efektif komisyon oranına ulaşabilmektedir. 2012 yılında, aracı kurum müşterilerinin hisse senedi işlem hacmi 1,2 trilyon TL'dir. Bu rakam aracı kurumların işlem hacminden kurum portföyü işlemleri düşülerek hesaplanmıştır. Aynı dönemde hisse senedi komisyon gelirleri ise 444 milyon TL'dir. Bu durumda sektörün ortalama efektif komisyon oranı %0,038'dir (yüzbinde 38). 2008'de %0,060 olan bu oran, 2011'de %0,043'e inmişti. Öte yandan, hesaplanan efektif hisse senedi komisyon oranı yatırımcılardan tahsil edilen komisyon oranı olarak değil, aracı kuruma kalan pay olarak değerlendirilmelidir.

Komisyon Gelirleri (Bin TL)				2011	2012
	2011	2012	Değişim	Dağılım	Dağılım
Hisse Senedi	567,491	444,216	-21.7%	80.9%	78.8%
Vadeli İşlem	121,077	107,839	-10.9%	17.3%	19.1%
SGMK	12,553	11,009	-12.3%	1.8%	2.0%
Yabancı Menkul Kıymet	752	435	-42.2%	0.1%	0.1%
Kaldıraçlı İşlem	0	138	A.D.	0.0%	0.0%
Toplam	701,874	563,637	-19.7%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

**VOB işlemleri
aracılık komisyon
oranı, hisse senedi
komisyon
oranından düşüktür.**

Komisyon gelirlerinin diğer önemli bileşeni vadeli işlemlerden elde edilen komisyonlardır. Kuruluşunu izleyen ilk yıllarda işlem hacimlerindeki hızlı yükselişlere paralel olarak türev araçlardan elde edilen komisyonlardaki artış, son dönemde hız kesmiştir. 2012 yılında ilk defa gerileyen VOB işlemlerine (%5) paralel olarak bu işlemlerden elde edilen gelirler %11 azalarak 108 milyon TL'ye gerilemiştir. VOB komisyonları 2012 yılında toplam komisyon gelirlerinin beşte birini oluşturmuştur. Toplam VOB komisyon gelirlerinin üçte birini iki aracı kurum elde etmiştir. Bu iki aracı kurumun toplam işlemlerdeki payı ise %18'dir. Hisse senedi komisyonlarında ise ilk iki aracı kurumun payı %14 olup, yoğunlaşmanın daha az olması dikkat çekmektedir.

Hisse senedine benzer şekilde VOB işlemlerine dair efektif komisyon oranını hesaplamak da mümkündür. Yıl içerisinde 629 milyar TL'lik müşteri VOB işlemine karşılık 108 milyon TL'lik komisyon geliri elde edilmiştir. Sektörün VOB işlemleri için efektif komisyon oranı 2012'de %0,017 (yüzbinde 17) olarak hesaplanmıştır. 2008'de %0,032 olan bu oran 2011'de ise %0,018'e inmişti. Efektif VOB komisyon oranı, hisse senedi komisyon oranından düşüktür.

Aracı kurumlar SGMK işlemlerinden 11 milyon TL, yabancı menkul kıymet işlemlerinden ise 435.000 TL komisyon geliri elde etmiştir.

2011 yılında kaldıraçlı işlemlere başlayan aracı kurumlar, bu işlemlerden elde ettikleri gelirleri genellikle kurum portföyüne yapılan işlemlerden elde edilen gelirlerde göstermektedir. 2012 yılında bir aracı kurum, bu işlemlerden 138.000 TL'lik net komisyon geliri elde etmiştir.

Hizmet Gelirleri

Sektörün bir diğer önemli gelir grubu olan hizmet gelirleri, varlık yönetimi, kurumsal finansman ve danışmanlık gibi faaliyetlerden elde edilen gelirleri içermektedir. Bu gelirler, 2012 yılında %9 azalarak 219 milyon TL'ye inmiştir.

Hizmet Gelirleri (Bin TL)			Değişim	2011	2012
	2011	2012		Dağılım	Dağılım
Kurumsal Finansman Gelirleri	96,269	103,603	7.6%	40.2%	47.4%
Varlık Yönetimi Gelirleri	61,407	43,981	-28.4%	25.6%	20.1%
Diğer Komisyon ve Gelirler	81,920	71,114	-13.2%	34.2%	32.5%
Toplam	239,596	218,698	-8.7%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

“Yatırım Kuruluşlarının Faaliyetleri” bölümünde de incelendiği üzere aracı kurumların kurumsal finansman faaliyetlerinde yaşanan hareketlilik, gelir tablolarına da yansımıştır. 104 milyon TL'ye yükselen kurumsal finansman gelirleri, toplam hizmet gelirlerinin yaklaşık yarısını oluşturmuştur.

2011 yılında 39 aracı kurum kurumsal finansman geliri elde ederken bu sayı 2012'de 37'ye inmiştir. Tek bir aracı kurum ise bu gelirlerin üçte birini üretmiştir.

Özellikle Halkbank'ın ikincil halka arzıyla, halka arz işlemlerinin arttığı 2012 yılında sektörün halka arz komisyon gelirleri %35 artarak 47 milyon TL'ye çıkmıştır. 33 aracı kurumun gelir yarattığı bu faaliyetlerde ilk iki aracı kurum toplam halka arz gelirlerinin %40'ını oluşturmuştur.

İşletme satın alma ve birleşme faaliyetleri bu grupta bir diğer önemli gelir olup, “Yatırım Kuruluşlarının Faaliyetleri”

Kurumsal finansman gelirleri toplam hizmet gelirlerinin yarısını oluşturmuştur.

bölümünde de incelendiği üzere 2011 yılında 23 proje tamamlanırken, 2012’de bu sayı 16’ya inmiştir. Bu işlemlerden elde edilen gelirler de %15 azalarak 39 milyon TL’ye gerilemiştir. 2011’de 5 aracı kurum, 2012’de 8 aracı kurum satın alma-birleşme projelerinden gelir yaratmıştır. 2012’de toplam gelirlerin %84’ü tek bir aracı kuruma aittir.

Kurumsal Finansman Gelirleri (Bin TL)					
	2011	2012	Değişim	2011 Dağılım	2012 Dağılım
Halka Arz	34,809	46,927	34.8%	36.2%	45.3%
Satın Alma-Birleşme	45,370	38,808	-14.5%	47.1%	37.5%
Sermaye Art.-Temettü Dağ.	2,664	3,644	36.8%	2.8%	3.5%
Diğer Danışmanlık	13,426	14,224	5.9%	13.9%	13.7%
Toplam	96,269	103,603	7.6%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Hizmet gelirlerine geri dönersek, varlık yönetimi gelirleri hizmet gelirlerinde bir diğer önemli kalemdir. Aracı kurumların faaliyetlerinin incelendiği bir önceki bölümden de hatırlanacağı üzere, karşılaştırılan dönemlerde aracı kurumlarca yönetilen portföy tutarı %8 büyümüştür. Ancak 44 aracı kurumun gelir yarattığı portföy yönetimi ve yatırım fonlarından elde edilen komisyonlar bir önceki yıla göre %28 düşerek 44 milyon TL’ye inmiştir. Bu kalemdeki düşüşte Sermaye Piyasası Kurulunun 2011 yılından itibaren portföy yönetim ücretlerine uyguladığı sınırlamanın etkili olduğu düşünülmektedir. 2011 yılında yatırım fonlarına uygulanan azami yönetim ücreti yüzbinde on olarak belirlenmişti. Bu üst sınır 2012 yılı için fon türleri itibariyle, likit fonlar için yüzbinde üçe, kısa vadeli tahvil ve bono fonları, endeks fonlar, koruma amaçlı ve garantili fonlar için ise yüzbinde altıya indirilmiştir.

Hizmet gelirlerinin bir diğer kalemi olan diğer komisyon ve gelirler başlığı altında, aracı kurumların EFT, virman, saklama ücretleri gibi işlemlerden elde ettikleri komisyonlar ile diğer danışmanlık gelirleri yer almaktadır. Bu gelirler önceki yıla göre %13 azalmış, 71 milyon TL olmuştur. Bu gelirlerin yaklaşık yarısı yabancı sermayeli üç aracı kurumun yurtdışındaki ana şirket grubuna sunduğu danışmanlık hizmetlerini kapsamaktadır.

Kurum Portföyü Kâr/Zararı

Sektör gelirlerinin %22’sini kurum portföyüne yapılan menkul kıymet alım-satımı ile kaldıraçlı ve türev işlem kâr/zararları oluşturmaktadır. 2012 yılında bu işlemlerden elde edilen kâr, türev ve kaldıraçlı işlem kazançlarındaki çıkışla, bir önceki yıla göre 5 kata yakın artarak 252 milyon TL’ye yükselmiştir.

2011 yılında başlayan kaldıraçlı işlemlerden aracı kurumlar 113 milyon TL kâr yaratmıştır. 2012 yılında 2,4 trilyon TL’ye ulaşan kaldıraçlı işlemler hem hisse senedi hem de işlem hacimlerinin üzerindedir. Bu işlemler, 2012’de aracı kurumların kendi

Kurum portföyü işlemlerinden elde edilen gelirler 5 kata yakın artarak 252 milyon TL’ye ulaşmıştır.

portföyüne yaptıkları işlemlerden en fazla gelir yaratan yatırım aracı olmuştur. Söz konusu kâr 20 aracı kurum tarafından paylaşılmıştır. Toplam kârın üçte birinden fazlası işlemlerde yalnızca %8 paya sahip olan bir aracı kurumca elde edilmiştir. Kâr sıralamasında ikinci sırada yer alan aracı kurum, toplam gelirin dörtte birini yaratmıştır.

Kurum Portföyü Kâr/Zararları					
	2011	2012	Değişim	2011 Dağılım	2012 Dağılım
Kaldıraçlı İşlemler	15,276	113,338	642.0%	29.0%	44.9%
Vadeli İşlemler	16,768	97,979	484.3%	31.8%	38.8%
Yatırım Fonları	-2,163	18,448	A.D.	-4.1%	7.3%
DİBS	4,431	14,055	217.2%	8.4%	5.6%
Yabancı Menkul Kıymet	9,096	5,826	-35.9%	17.3%	2.3%
Diğer Menkul Kıymetler	8,742	3,293	-62.3%	16.6%	1.3%
Hisse Senetleri	968	-167	A.D.	1.8%	-0.1%
Özel SGMK	-468	-358	-23.4%	-0.9%	-0.1%
Toplam	52,650	252,413	379.4%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Kurumların kendi portföyleri için yaptıkları türev işlemlerinden elde ettikleri kâr da 6 katına çıkarak 98 milyon TL'ye yükselmiştir. 25 aracı kurumun mali tablolarında türev işlemlerinden kâr/zarar yer alırken, bir aracı kurum tek başına bu işlemlerden 100 milyon TL'nin üzerinde kazanç sağlamıştır. Bir diğer ifadeyle, diğer 24 aracı kurum toplamda zarar etmiştir. En yüksek zarar eden kurumun zararı 2,5 milyon TL'dir.

Bir önceki sene yatırım fonu alım satımından zarar yazan sektör, 2012'de bu işlemlerden 18 milyon TL kâr üretmiştir. Kazancın büyük bir kısmı tek bir aracı kuruma aittir. Kamu tahvillerinden elde edilen kazanç da 14 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tamamına yakını bir aracı kuruma ait olan ve genellikle eurobond işlemlerini içeren yabancı menkul kıymetlerden elde edilen kâr 6 milyon TL'dir.

Varant, kira sertifikaları gibi işlemleri yansıtan diğer menkul kıymet alım satımından elde edilen kazanç da 9 milyon TL'den 3 milyon TL'ye inmiştir. Her iki senede de kârın tamamına yakını tek bir aracı kuruma aittir.

Endeksin yükseldiği ve özel sektör borçlanma araçları piyasasının büyüdüğü 2012 yılında kurumlar hem hisse senedi hem de özel sektör tahvili işlemlerinden zarar kaydetmiştir.

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

Esas faaliyetlerden diğer gelirler, aracı kurumların müşterilerinden aldıkları faizler ile diğer esas faaliyet gelirlerini kapsamaktadır. Diğer gelirlerdeki azalışla bu kalem %44 düşerek 94 milyon TL'ye inmiştir.

Kredili işlemlerden elde edilen faiz gelirleri 2012'de %10 artarak 153 milyon TL'ye çıkmıştır.

Aracı kurumların faaliyetlerinin incelendiği bir önceki bölümde de değinildiği gibi, aracı kurumların 2012 sonunda hisse senetleri için kullandıkları kredi hacmi %28 artmıştır. Kredili işlem gelirlerini de içeren müşterilerden alınan faiz gelirleri ise yıl içinde %10 artarak 153 milyon TL'ye ulaşmıştır. Gelirlerin dörtte biri iki aracı kuruma aittir.

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler (Bin TL)

	2011	2012	Değişim	2011 Dağılım	2012 Dağılım
Müşterilerden Alınan Faiz Gelirleri	139,198	152,585	9.6%	83.6%	163.1%
Diğer Esas Faaliyet Gelirleri	27,388	-59,007	A.D.	16.4%	-63.1%
Toplam	166,586	93,578	-43.8%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Diğer esas faaliyet gelirleri altında, bir aracı kurum kendi portföyüne yaptığı işlemleri finanse etmek için borçlandığı tutarın net faiz giderini muhasebeleştirmektedir. Söz konusu aracı kurum bir önceki sene net faiz geliri elde etmişken 2012'de gider kaydetmiştir.

Aracı kurumların operasyonel giderleri %10 artarak 1 milyar TL'ye çıkmıştır.

Gider Dağılımı

Sektörün operasyonel giderleri 2012 sonunda %10 artarak 1 milyar TL'ye çıkmıştır.

Sektör giderlerinin %10'unu oluşturan pazarlama, satış ve araştırma-geliştirme giderleri %4 artarak 108 milyon TL'ye çıkmıştır. Bu grupta yer alan ve hisse senedi, SGMK, Takasbank Para Piyasası işlem payları ile takas ve saklama giderlerini temsil eden işlem payları, işlem hacimlerindeki düşüşle birlikte %4 azalmış ve 69 milyon TL'ye inmiştir. Bu grup içinde VOB işlem paylarının (29 milyon TL), hisse senedi işlem paylarının (15 milyon TL) yaklaşık iki katı olması dikkat çekmektedir.

Gider Dağılımı (Bin TL)

	2011	2012	Değişim	2011 Dağılım	2012 Dağılım
Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	103,609	107,963	4.2%	11.0%	10.4%
İşlem Payları	71,663	69,048	-3.6%	7.6%	6.6%
Diğer Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	31,946	38,916	21.8%	3.4%	3.7%
Genel Yönetim Giderleri	842,286	931,121	10.5%	89.0%	89.6%
Personel Giderleri	500,962	553,695	10.5%	53.0%	53.3%
Vergi, Resim ve Harç Giderleri	24,141	25,785	6.8%	2.6%	2.5%
Komisyon ve Diğer Hizmet Giderleri	3,212	3,534	10.0%	0.3%	0.3%
Amortisman Giderleri	9,576	9,342	-2.4%	1.0%	0.9%
Üyelik Aidat, Gider ve Katkı Payları	28,335	30,893	9.0%	3.0%	3.0%
İtfa Payları	39,231	44,495	13.4%	4.1%	4.3%
Diğer Genel Yönetim Giderleri	236,828	263,377	11.2%	25.0%	25.3%
Toplam	945,895	1,039,084	9.9%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Faaliyet giderlerinin %53'ünü personelle ilgili giderler oluşturmaktadır. 2012 yılında sektörde çalışan sayısının

artmasına paralel olarak, personel giderleri %11 artarak 554 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu giderlere, ücretlerin yanı sıra, çalışanlarla ilgili sigorta, servis, yemek, özel sağlık sigortası gibi yan ödeme ve giderler de dahildir.

Sektörde ortalama çalışan sayısı 2011'de 5.053 iken, 2012'de 5.173'e çıkmıştır. Personel giderlerinin ortalama personel sayısına bölünmesiyle bir çalışanın aylık ortalama maliyeti hesaplanabilmektedir. 2011 yılında bu tutar 8.262 TL iken, 2012 yılında %8 artış ile 8.920 TL'ye yükselmiştir.

Kârlılık

Karşılaştırılan dönemlerde artan işlem hacimlerine karşın, aracı kurumların en önemli gelir kaynağını oluşturan komisyon gelirleri hem işlem hacimlerinin hem de komisyon oranlarının düşmesiyle %20 azalarak 564 milyon TL'ye inmiştir.

Aracı kurumların kendi portföylerine yaptıkları işlemlerden kaydettikleri kazanç, türev ve kaldıraçlı işlemlerden elde edilen yüksek gelirler sayesinde bir önceki yıla göre 5 kata yakın artarak 252 milyon TL'ye çıkmıştır. Aracı kurumlar 2011 yılında kaldıraçlı işlemlere başlamıştı. Sektör, bu işlemlerden bir yılda 113 milyon TL gelir elde etmiştir. Benzer şekilde türev işlemlerinden gelirler 98 milyon TL'ye yükselmiştir. Bununla birlikte her iki işlemde elde edilen gelirden aracı kurumlar arasındaki yoğunlaşma yüksek olmuştur.

Gelir dağılımında bir diğer önemli kalem olan hizmet gelirleri, 2011 yılına göre %9 azalmış 219 milyon TL'ye inmiştir. Azalış, varlık yönetimi ve diğer esas faaliyet gelirlerindeki düşüşten kaynaklanmaktadır. Öte yandan, halka arz işlemlerinden elde edilen gelirlerin artışına bağlı olarak kurumsal finansman gelirleri yükselmiştir.

Neticede, komisyon ve hizmet gelirlerindeki düşüşe rağmen, kurum portföyüne yapılan işlemlerdeki hızlı artış toplam gelirlerdeki düşüşün sınırlı kalmasını sağlamıştır. Aracı kurum sektörünün gelir tablosuna bakıldığında, 2008 yılından itibaren yükselişine devam eden ve toplam gelirleri yansıtan brüt kâr 2011 yılına kıyasla %3 azalarak 1,1 milyar TL'de kalmıştır.

Sektörün toplam giderleri bir yıl içinde %10 artarak 1 milyar TL'ye çıkmıştır. Toplam giderlerin yarısından fazlası personel giderlerine aittir.

Karşılaştırılan dönemlerde sektörün diğer faaliyetlerden net gelirleri de 90 milyon TL'den 26 milyon TL'ye inmiştir. 2011 yılında bir aracı kurum gayrimenkul satışından önemli gelir elde etmişken, 2012 yılında benzer bir gelir kaydedilmemiştir. Sonuç olarak, sektörün toplam faaliyet kârı %63 azalarak 114 milyon TL'ye inmiştir.

Sektörün aracılık komisyon ve hizmet gelirleri azalırken, kurum portföyü işlemlerinden kazançlar artmıştır.

Aracı kurum sektörünün 2012 yılı net dönem kârı %34 daralarak 275 milyon TL'ye inmiştir.

Aracı kurumların konsolidasyon kapsamına dahil olmayan ve özkaynak yöntemiyle değerlendirilen iştiraklerinden elde ettikleri kâr/zararı yansıtan iştirak kâr/zararlarından paylar kalemi 13 milyon TL'ye çıkmıştır. Bu kalemin %88'i iki aracı kuruma aittir. Esas faaliyet dışı finansal gelirler ve giderler sırasıyla 524 milyon TL ve 320 milyon TL'dir. Bu kalemlerin önemli bir kısmı üç aracı kurumun swap ve arbitraj işlemlerinden elde ettiği net kazancı yansıtmaktadır. Bu gelirler bir önceki döneme göre %9 artmıştır.

Gelirlerin azalırken giderlerin arttığı 2012 yılında, kurumların vergi öncesi dönem kârı %32 azalarak 333 milyon TL'ye inmiştir. Vergi giderleri düşüldüğünde 2012 yılında sektörün dönem kârı bir önceki yıla göre %34 azalarak 275 milyon TL'ye gerilemiştir.

Aracı Kurumların Kâr Dağılımı			
	2011	2012	Değişim
Kâr Eden Kurum Sayısı	60	51	-15%
Zarar Eden Kurum Sayısı	33	46	39%
Kâr Toplamı (Mn.TL)	444	342	-23%
Zarar Toplamı (Mn. TL)	-30	-67	123%
Net Dönem Kârı	414	275	-34%

Kaynak: TSPAKB

Karşılaştırılan dönemler arasında zarar eden kurum sayısının 33'den 46'ya çıkmış olması dikkat çekmektedir. Buna ek olarak kâr eden kurumların toplam kârı %23 azalırken, zarar eden kurumların toplam zararı 2011'e göre iki katına çıkmıştır. 2012'de en fazla kâr eden kurumun net kârı 77 milyon TL iken, en fazla zarar eden kurum 13 milyon TL zarar kaydetmiştir.

Özsermaye Kârlılık Oranı ve Hisse Başına Kazanç			
	2011	2012	Değişim
Son 12 Ay Net Dönem Kârı (Mn. TL)	413.7	274.8	-33.6%
Ortalama Özsermaye (Mn. TL)	2,597.3	2,932.0	12.9%
Özsermaye Kârlılık Oranı	15.9%	9.4%	-41.2%
Ödenmiş Sermaye (Mn. TL)	1,440.6	1,626.9	12.9%
Hisse Başına Kazanç (TL)	0.29	0.17	-41.2%

Kaynak: TSPAKB

2011 sonu itibarıyla %16 olan sektörün özsermaye kârlılık oranı, artan özsermaye ve düşüş gösteren kârlılık sonucu, 2012 itibarıyla %9'a gerilemiştir. Benzer şekilde, sektörün hisse başına kazancı karşılaştırılan dönemler arasında 0.29 TL'den 0.17 TL'ye düşmüştür.

